

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ «ГРАНІ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

«ОБДАРОВАНІСТЬ: ПОШУК, РОЗВИТОК, ПІДТРИМКА»

**Збірник «Грані науково-технічної творчості
Запорізької області»**

№ 1 (2025)

м. Запоріжжя, 2025

ЗБІРНИК «ГРАНІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ» № 1 (2025)

Засновник: Лукашева Анна Олексіївна

Редактор: Бондаренко Олена Борисівна, завідувач відділу методичного комунального закладу «Запорізький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді «Грані» Запорізької обласної ради (далі – КЗ «ЗОЦ НТТУМ «Грані» ЗОР).

Коректори: Ревков О. В. – заступник директора з НМР; Комиса І.В. – методист відділу методичного; Примерова Т.М. - методист КЗ «ЗОЦ НТТУМ «Грані» ЗОР.

Комп'ютерна верстка: Бондаренко О.Б. - завідувач відділу методичного КЗ «ЗОЦ НТТУМ «Грані» ЗОР.

№ 1 (2025) видано 25.04.2025. Тираж - 20 екз. Безоплатно.

Видавець: комунальний заклад «Запорізький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді «Грані» Запорізької обласної ради, бул. Марії Примаченко, 14, м. Запоріжжя, 69035. Тел. +38(097)1420497.

Віддруковано у КЗ «ЗОЦ НТТУМ «Грані» Запорізької обласної ради, пр. Маяковського, 14, м. Запоріжжя, 69035. Тел. +38(097)1420497.

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія 33 № 1288-563-ПР від 06.08.2018. Схвалено до друку на засіданні методичної ради КЗ «ЗОЦНТТУМ» Грані» ЗОР 24.04.2025 року, протокол № 3.

Повномасштабна військова агресія росії проти України та пов'язане із цим запровадження воєнного стану поставили перед вітчизняною системою позашкільної освіти низку викликів.

Цей збірник містить теоретико - практичні матеріали, розроблені педагогами КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» впродовж року та є зразком узагальнення та поширення досвіду роботи кожного. Матеріал збірника містить матеріали щодо реалізації системної роботи педагогічного колективу закладу по виявленню, підтримки та роботі з обдарованими дітьми та молоддю.

1. Методичні розробки та рекомендації
2. Тренінги, майстер-класи
3. Професійні конкурси
4. Розробки занять
5. Доповіді, реферати
6. Досвіди роботи

Видання адресовано педагогічним працівникам закладів позашкільної освіти.

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
1	ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ЧЕРЕЗ МЕНТОРСТВО ТА ПРОФЕСІЙНУ ВЗАЄМОДІЮ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ВІДДІЛІ (МАН) <i>(Тамкович І. О., завідувач науково-технічного відділу (МАН))</i>	5
2	СТРАТЕГІЇ МЕНТОРСТВА В НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ВІДДІЛІ МАН: ДОСВІД РОБОТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ <i>(Зіновєєва О. В., методист науково-технічного відділу МАН; Зіновєєва М. І., Зіновєєв І. В., керівники гуртка «Вибрані питання математики»)</i>	10
3	ТЕЛЕСТУДІЯ «Грані»: 50 РОКІВ ПОШУКУ, УСПІХІВ, ПОМИЛОК та ТРІУМФІВ (10 кроків з досвіду роботи керівника дитячої кіно-телестудії) <i>(Едель М. Г., керівник гуртка-методист «Аудіо- та відео- технології»)</i>	17
4	ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З «ПОЧАТКОВО-ТЕХНІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ» ПІД ЧАС РОБОТИ З ГЛИНОЮ <i>(Павлик О.П., керівник гуртка «Початкове технічне моделювання»)</i>	37
5	ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ ОБДАРОВАНОСТІ ТА СПОСОБИ ЇХ РОЗВИТКУ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА «Основи робототехніки та комп'ютерного моделювання» <i>(Юлія Сиволап, Ольга Брана – керівники гуртка «Основи робототехніки та комп'ютерного моделювання»)</i>	41
6	ПІДТРИМКА ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ – КЛЮЧ ДО РОЗКРИТТЯ ТАЛАНТІВ ТА ЇХ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ <i>(Булгакова Т.А., керівник гуртка «Конструювання найпростіших технічних об'єктів»)</i>	43
7	ПІДТРИМКА ОРИГІНАЛЬНИХ ІДЕЙ ТА ТВОРЧИХ ПОШУКІВ У ГУРТКАХ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ <i>(Пахота М.С, керівник гуртка «Паперопластика»)</i>	48
8	РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ ЗАСОБАМИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ТЕХНІК <i>(Пахота Н.О., керівник гуртка «Технічне моделювання, дизайн, конструювання»)</i>	51
9	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВИХОВАНЦІВ У ГУРТКУ ПОЧАТКОВОГО ТЕХНІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ <i>(Макаренко Л.О., керівник гуртка «Моделювання найпростіших технічних об'єктів»)</i>	55
10	МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ <i>(Комиса І.В., методист відділу методичного, спеціаліст вищої категорії)</i>	58

ВСТУП

Обдаровані діти – майбутній цвіт нації, інтелектуальна еліта, гордість, честь України, її світовий авторитет. Недарма видатні діячі нашої держави надавали виняткового значення формуванню розумового потенціалу українського громадянства, вважаючи, що тільки еліта може просувати суспільство й державу до висот досконалості. І наше завдання полягає в тому, щоб дбайливо плекати таланти, починаючи з найменших літ.

Обдарованість - явище складне, багатогранне, це диво, яке природа дарує людям. І водночас воно настільки рідкісне, настільки дивовижне, що важко зрозуміти, чому саме ця людина вражає своїми неперевершеними успіхами в тій чи іншій галузі науки, мистецтва, літератури.

Обдарованість - це сукупність здібностей, які дозволяють індивіду досягти вагомих результатів в одному або декількох видах діяльності і давати суспільству користь.

Позашкільна діяльність сьогодні розглядається як одна з головних ланок безперервної освіти в системі виховання всебічно розвиненої особистості, найповнішого розкриття її задатків і нахилів, створення умов для розвитку й підтримання талантів та обдарувань у галузі науки, техніки, мистецтва тощо. Забезпечення при цьому можливостей щодо вибору діяльності, до якої дитина проявляє зацікавленість, створює необхідні передумови для прояву її природних здібностей.

Широка мережа позашкільних закладів дає змогу дітям задовольняти потреби в додатковій освіті в змістовному дозвіллі. Розвивати творчі здібності.

Виявлення здібностей у дитини – це важливий процес, який вимагає терпіння, спостережливості та уважності. Не завжди обдарованість проявляється яскраво та очевидно. Вона може бути прихованою під шаром недооцінювання або неуваги. Тому варто звернути увагу на різні сфери життя дитини – від академічних до творчих, від фізичних до соціальних. Зацікавленість у різних видів діяльності та успіх у них можуть свідчити про наявність обдарованості.

Поради для розкриття потенціалу дитини:

1. Спостерігайте за її інтересами та підтримуйте їх розвиток.
2. Забезпечте доступ до різних джерел інформації та навчальних можливостей.
3. Визначте конкретні здібності дитини та розвивайте їх.
4. Пропонуйте різноманітні заняття для розвитку обдарованості.

Підтримка обдарованої дитини – це не просто надання можливостей для розвитку її здібностей, але й створення сприятливого середовища для самореалізації.

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ЧЕРЕЗ МЕНТОРСТВО ТА ПРОФЕСІЙНУ ВЗАЄМОДІЮ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ВІДДІЛІ (МАН)

*Тамкович Ірина Олександрівна, завідувач
науково-технічного відділу (МАН) КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

У сучасному світі, де інформація передається миттєво, а взаємодія між людьми стає все складнішою, ефективна комунікація є однією з найважливіших компонентів успіху. У сфері науково-дослідницької діяльності, зокрема в рамках Малої академії наук (МАН), належне управління комунікаційними процесами між менторами та учасниками є ключем до досягнення високих результатів. Менторство, як інструмент професійної взаємодії, дозволяє не тільки передавати знання, а й формувати індивідуальні шляхи розвитку кожного учасника, сприяючи створенню середовища для вільного обміну ідеями та розвитку критичного мислення.

Одним із найбільш ефективних способів досягнення результатів є побудова відповідних комунікаційних моделей, які сприятимуть не лише високому рівню співпраці, а й розвитку творчого потенціалу молодих науковців. Ця стаття досліджує основні аспекти формування таких моделей через менторство та професійну взаємодію в контексті МАН, окреслюючи принципи та методи, що допомагають ефективно передавати знання і забезпечують успіх у навчанні та науковій діяльності.

Професійна взаємодія в системі МАН

Менторство та професійна взаємодія відіграють ключову роль у розвитку молодих науковців, і особливо важливими вони є в системі Малої академії наук України. Основним завданням завідувача відділу МАН полягає у створенні

сприятливого середовища для зростання юних дослідників. Однак цей процес неможливий без ефективної комунікації на всіх рівнях.

Професійна взаємодія у МАН охоплює кілька важливих аспектів. По-перше, це співпраця між кураторами наукових відділень, бо їхня взаємодія є запорукою узгодженого функціонування всієї системи. По-друге, важливою є комунікація з Департаментом освіти та науки, який визначає стратегічні напрями розвитку й забезпечує підтримку МАНівських ініціатив. І, нарешті, третій рівень – співпраця з Національним центром «Мала академія наук України», що дає змогу ефективно інтегрувати регіональне відділення в загальнонаціональну систему.

Говорячи про менторство, варто підкреслити, що його основою є тісна співпраця з керівниками гуртків. Саме вони стають першими наставниками для юних науковців, допомагають їм формувати науковий світогляд і долати перші труднощі на шляху досліджень. Тому одним із головних завдань є вибудова відкритої та продуктивної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу, що сприятиме розвитку дослідницької культури серед молоді.

Ефективна комунікаційна модель у МАН повинна будуватися на принципах взаємної підтримки, відкритості та конструктивного діалогу. Лише завдяки такій взаємодії ми зможемо виховати нове покоління молодих вчених, які будуть не лише компетентними у своїй сфері, а й відкритими до співпраці та нових ідей.

Роль завідувача відділу та керівників гуртків

МАН – це не просто навчальний процес, а простір для відкриттів, пошуку нових ідей та становлення молодих науковців. Однак, щоб цей простір працював ефективно, необхідна чітка координація зусиль.

Кожен науковий гурток – це осередок знань та інновацій, а його керівник – наставник, який допомагає юним дослідникам долати труднощі й орієнтуватися у потоці наукової інформації. Завідувач відділу, своєю чергою, координує діяльність гуртків, забезпечує їх необхідними ресурсами, підтримує керівників у прийнятті стратегічних рішень і сприяє розвитку наукової спільноти.

Ключовими завданнями завідувача відділу є:

- ~ Організовувати роботу гуртків, координувати розклади, надавати адміністративну підтримку.

- ~ Здійснювати методичний супровід, допомагати керівникам гуртків у розробці навчальних програм.

- ~ Створювати можливості для професійного розвитку наставників, мотивувати їх на нові звершення.

З іншого боку, керівники гуртків мають безпосередній контакт з учнями. Саме вони щодня працюють із допитливими розумами, допомагаючи їм не лише опановувати знання, а й сформувати дослідницьке мислення. Вони надихають, підтримують і розкривають потенціал кожного вихованця, формуючи майбутніх науковців.

Емоційний інтелект і ефективна комунікація

Ефективна взаємодія в МАН – це не лише організаційні й методичні аспекти, а й уміння розуміти одне одного. Важливу роль у цьому відіграє **емоційний інтелект** – здатність відчувати, аналізувати й керувати емоціями, що робить комунікацію не просто механізмом передачі інформації, а справжнім мистецтвом взаєморозуміння. Саме він допомагає:

- ~ *Відчувати емоційний стан колег і учнів*, створюючи атмосферу підтримки, мотивації та довіри.

- ~ *Формувати відкриту та чесну командну взаємодію*, що сприяє співпраці, а не суперництву.

- ~ *Знаходити індивідуальний підхід до кожного керівника гуртка*, розкриваючи його сильні сторони.

- ~ *Зберігати конструктивність у стресових ситуаціях*, уникати конфліктів і перетворювати труднощі на можливості.

- ~ *Надихати на розвиток*, допомагаючи кожному відчувати свою цінність і значущість у спільній справі.

Проте навіть найкращі ідеї, ініціативи та методики залишаються лише задумами без чіткої та злагодженої комунікації. Вона – серце командної роботи, що забезпечує узгодженість дій, ефективний обмін інформацією та гармонійний розвиток всієї системи МАН. Адже коли люди справді чують і розуміють одне одного – народжуються великі ідеї, які змінюють майбутнє!

Ефективні моделі комунікації

Комунікація – це зв'язок, що об'єднує всі рівні освітнього процесу. Від її якості залежить швидкість і ефективність обміну інформацією. Якщо взаємодія налагоджена – процес працює безперебійно, якщо ж у комунікації є прогалини – виникають труднощі. Розгляньмо, як зробити цей механізм надійним і зручним для всіх учасників.

1. Живе спілкування: регулярні зустрічі та обговорення

Живе спілкування – це те, що неможливо замінити жодними технологіями. Саме в особистих зустрічах народжуються найсміливіші ідеї, формуються справжні рішення та зміцнюються професійні зв'язки. Важливо не лише збиратися на офіційні наради, а й створювати простір для відкритих дискусій, де кожен може вільно висловити свою думку, поділитися натхненням і разом шукати нестандартні шляхи до успіху.

2. Цифровий зв'язок: платформи та швидкий обмін інформацією

Світ змінюється, і разом із ним – способи комунікації. Сучасні платформи (Google Drive, Zoom, чати у Telegram або Viber) дають змогу обмінюватися матеріалами, узгоджувати плани та швидко розв'язувати організаційні питання без зайвих затримок.

3. Спільне навчання: методичні семінари та тренінги

Менторство – це не тільки передача знань учням, а й взаємна підтримка між наставниками. Чим більше ми інвестуємо у власний розвиток, тим якіснішими стають наші методи роботи. Тому організація тренінгів, майстер-класів і обмін досвідом має стати невіддільною частиною нашої діяльності.

4. Зворотний зв'язок та аналіз ефективності

Успіх неможливий без аналізу того, що вже зроблено. Регулярний аналіз і коригування процесів допомагає не просто зберігати ефективність, а й виводити її на новий рівень.

Перспективи розвитку комунікації в МАН

Щоб комунікація у МАН стала ще ефективнішою та динамічнішою, варто рухатися вперед у кількох ключових напрямках:

~ *Єдина внутрішня платформа* – простір, де керівники гуртків і завідувач відділу можуть легко обмінюватися досвідом, ресурсами та інноваційними

ідеями. Це допоможе створити справжню спільноту професіоналів, об'єднану спільною метою.

~ *Наставницькі програми* – механізм передачі досвіду від досвідчених керівників молодим педагогам, який допоможе новачкам швидше адаптуватися, перейняти кращі практики та уникнути типових помилок.

~ *Формування культури комунікації* – тренінги, практичні заняття та воркшопи, які навчать ефективно взаємодіяти, вирішувати конфлікти та будувати довірливі стосунки всередині колективу.

~ *Відкриті тематичні форуми* – регулярні зустрічі, де можна безперешкодно обговорювати виклики, проблеми й перспективи розвитку наукової діяльності, шукати креативні рішення та вибудовувати спільне бачення майбутнього.

~ *Залучення зовнішніх експертів* – співпраця з науковими установами та університетами, спільні заходи та інтерактивні майстер-класи, що відкриють нові горизонти й можливості для учасників МАН.

Створюючи ефективну систему комунікації, ми не просто покращуємо взаємодію всередині МАН – ми формуємо середовище, де народжуються ідеї, що змінюють майбутнє науки!

Висновки

Ефективна комунікація та менторство – це не просто інструменти, а справжній фундамент успішної роботи в МАН. Відкрита взаємодія між завідувачем відділу, керівниками гуртків і юними науковцями створює сприятливе середовище, де кожен може розкрити свій потенціал, отримати підтримку та натхнення для нових звершень.

Сьогодні недостатньо просто зберігати чинні комунікаційні моделі – їх потрібно вдосконалювати, адаптувати до сучасних викликів і наповнювати інноваційними підходами. Впровадження єдиної платформи для обміну досвідом, розвиток наставницьких програм, проведення тренінгів і залучення провідних експертів дозволять не лише оптимізувати робочі процеси, а й посилити співпрацю між усіма учасниками наукової спільноти.

Розвиток дослідницької культури – це не тільки про знання й ресурси, а передусім про атмосферу довіри, підтримки та заохочення до експериментів. Саме в такому середовищі народжуються сміливі ідеї, формується покоління молодих вчених, готових не просто опановувати науку, а й змінювати її, впроваджувати інновації та будувати майбутнє. Разом ми створюємо простір, у якому наука стає не лише професією, а й способом мислення!

Список використаних джерел

1. Бойко, В. М. Психологія професійної діяльності: комунікація і взаємодія. Київ: Академвидав, 2019. – 352 с.
2. Гришина, Н. М. Менторство в освіті: теорія та практика. Харків: Парасоль, 2021. – 248 с.
3. Скрипник, Л. В. Соціальні комунікації у професійній діяльності. Київ: Освітня думка, 2020. – 275 с.
4. Хуторська, О. В. Менторство як інструмент розвитку професійних компетентностей у молодих науковців // Вісник Національної академії педагогічних наук України. – 2019. – № 1. – С. 43-56.
5. Жукова, І. В. Особливості професійної взаємодії в освітньому процесі // Освітні інновації. – 2020. – № 2. – С. 74-81.
6. Павлович, Л. М. Комунікаційні моделі в науково-дослідницьких колективах: стратегічний підхід // Наука і освіта. – 2022. – № 3. – С. 112-120.
7. Петрова, Л. С. Педагогічні аспекти менторства: від теорії до практики. Київ: Літера, 2018. – 298 с.
8. Journal of Educational Psychology (2023). Mentoring and Professional Interaction in Scientific Education.
9. Science Education Research (2022). Building Communication Models in Educational Environments.
10. Національний стандарт освіти України. Інноваційні підходи до навчання та наукової діяльності у молодіжному середовищі. Київ, 2022.

2 СТРАТЕГІЇ МЕНТОРСТВА В НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ВІДДІЛІ МАН: ДОСВІД РОБОТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Зіновєєва Ольга Вікторівна, методист
науково-технічного відділу МАН КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР;
Зіновєєва Марина Ігорівна, керівник гуртка
«Вибрані питання математики» КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР;
Зіновєєв Ігор Валерійович, керівник гуртка
«Вибрані питання математики» КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

Обдарованість є стратегічним ресурсом суспільства, що визначає потенціал його наукового, технологічного та соціального розвитку. В умовах стрімкого технологічного прогресу та глобальних викликів особливої актуальності набуває проблема виявлення, підтримки та розвитку обдарованих дітей у науково-технічній сфері. Науково-технічний відділ Малої академії наук України центру «Грані», як спеціалізований осередок розвитку обдарованої молоді в природничо-інженерних напрямках, формує інноваційне освітнє середовище, де ключову роль відіграє інститут менторства.

Менторство в науково-технічному відділі МАН – це багатофункціональна система взаємодії між досвідченим наставником і вихованцем, спрямована на формування дослідницьких компетентностей, розвиток критичного й інноваційного мислення та становлення наукового світогляду молоді. Цей процес виходить за межі традиційної освітньої парадигми, забезпечуючи індивідуалізовану траєкторію розвитку для кожного обдарованого вихованця.

Актуальність дослідження менторства зумовлена необхідністю розробки та впровадження ефективних стратегій наставництва, що враховують сучасні тенденції цифровізації освіти, міждисциплінарності наукових досліджень та особливостей нового покоління вихованців.

Теоретичні засади менторства в науково-технічній освіті

Феномен менторства має давню історію, проте його теоретичне осмислення в контексті науково-технічної освіти відбулося відносно нещодавно. Сучасні дослідження свідчать про трансформацію класичної моделі “вчитель-вихованеці” у бік партнерської взаємодії, де наставник виступає не лише як джерело знань, але і як фасилітатор, що супроводжує дослідницький пошук вихованця.

Виділяють кілька ключових функцій ментора в роботі з обдарованими дітьми:

- Навчальна функція – передача спеціалізованих знань та формування дослідницьких навичок;
- Розвивальна функція – сприяння розвитку критичного, аналітичного та творчого мислення;
- Мотиваційна функція – формування стійкого інтересу до наукової діяльності;

- Соціалізаційна функція – інтеграція вихованця до наукової спільноти;
- Психологічна функція – емоційна підтримка та формування стресостійкості.

Виокремлено три основні моделі менторства у STEM-освіті:

- Класичне менторство – індивідуальна взаємодія досвідченого наставника з вихованцем;
- Командне менторство – взаємодія групи експертів з вихованцем або групою вихованців;
- Мережеве менторство – взаємодія через цифрові платформи, що об'єднує різних фахівців та вихованців.

Сучасні теоретичні підходи до менторства ґрунтуються на принципах конструктивізму, теорії множинного інтелекту та теорії саморегульованого навчання. Важливим аспектом є врахування індивідуальних когнітивних стилів та темпів розвитку обдарованих дітей, що вимагає від ментора гнучкості та адаптивності.

Стратегії менторства в науково-технічному відділі МАН

Індивідуалізація навчального процесу

Персоналізований підхід становить фундамент ефективного менторства в МАН. Кожен обдарований вихованець має унікальний профіль здібностей, інтересів та навчальних преференцій, що вимагає розробки індивідуальної траєкторії розвитку. Процес індивідуалізації менторства включає:

- Діагностику наявних компетентностей та інтересів вихованця;
- Спільне визначення цілей та завдань дослідницької діяльності;
- Підбір методології та інструментарію, що відповідає особливостям вихованця;
- Регулярний моніторинг прогресу та корекцію освітньої траєкторії.

Індивідуалізація менторства сприяє формуванню суб'єктності вихованця, розвитку його автономності та відповідальності за результати власної дослідницької діяльності.

Проектно-орієнтований підхід

Проектна діяльність є стрижневим компонентом менторства у науково-технічному відділі МАН. На відміну від традиційного навчання, проєктний

підхід дозволяє інтегрувати теоретичні знання з практичним досвідом, розвивати дослідницькі навички в контексті реальних наукових проблем.

Ефективна організація проєктної діяльності включає:

- Вибір актуальної наукової проблеми, що відповідає інтересам вихованця;
- Структурування дослідження на етапи з чіткими проміжними результатами;
- Забезпечення доступу до необхідних ресурсів;
- Створення можливостей для презентації та апробації результатів;
- Рефлексію та аналіз отриманого досвіду.

Проєктно-орієнтоване менторство сприяє розвитку не лише спеціалізованих знань, але й метакогнітивних навичок, емоційного інтелекту та комунікативних компетентностей обдарованих вихованців.

Цифрові інструменти менторства

Сучасне менторство активно інтегрує цифрові технології, що трансформують традиційні форми наставницької взаємодії. Використання цифрових платформ дозволяє подолати часові та просторові обмеження, розширити доступ до різноманітних ресурсів, забезпечити безперервність освітнього процесу.

У практиці науково-технічного відділу МАН ефективно використовуються:

- Платформи дистанційного навчання (Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle);
- Системи управління проєктами (Trello, Asana, ClickUp);
- Інструменти комунікації (Slack, Telegram, Discord);
- Цифрові лабораторії та симулятори (PhET, Tinkercad);
- Платформи для спільної роботи з документами (Google Docs).

Цифровізація менторства створює умови для формування персоналізованого навчального середовища, де вихованець може отримувати підтримку наставника в будь-який час та з будь-якого місця. Водночас важливо зберігати баланс між цифровою та безпосередньою комунікацією, оскільки особистісний контакт залишається критично важливим для ефективного менторства.

Комунікаційні моделі в менторстві обдарованих вихованців

Ефективна комунікація є наріжним каменем успішного менторства. У роботі з обдарованими вихованцями необхідно враховувати їхні особливі

комунікативні потреби та характеристики, зокрема підвищену чутливість, критичність мислення, схильність до дискусій та обґрунтування власної позиції.

Найбільш ефективними в менторстві обдарованих вихованців є такі комунікаційні моделі:

- Сократичний діалог – комунікація через систему запитань, що стимулюють критичне мислення та самостійний пошук відповідей;
- Коучинговий підхід – комунікація, спрямована на розкриття потенціалу вихованця через рефлексію та самоаналіз;
- Експертне консультування – комунікація, заснована на передачі експертного знання та досвіду;
- Партнерський діалог – рівноправна комунікація, де ментор і вихованець спільно досліджують наукову проблему.

Важливим аспектом комунікації є створення психологічно безпечного середовища, де вихованець може вільно висловлювати свої ідеї, ставити запитання та припускати помилок без страху осуду. Це створює основу для розвитку креативності та інноваційного мислення.

Виклики та шляхи їх подолання у менторській діяльності

Мотиваційний менеджмент

Підтримання високої мотивації обдарованих вихованців є одним із ключових викликів для менторів. Обдаровані діти часто мають нерівномірну мотивацію – надзвичайно високу в областях їхніх інтересів і значно нижчу в інших сферах.

Ефективні стратегії мотиваційного менеджменту включають:

- Зв'язок дослідницьких завдань з особистими інтересами вихованця;
- Створення ситуацій успіху та визнання досягнень;
- Забезпечення автономії та можливості вибору;
- Формування цінності процесу дослідження, а не лише його результату;
- Інтеграція елементів гейміфікації в освітній процес.

Управління часом та ресурсами

Ефективне використання часу та ресурсів є критично важливим аспектом менторства, особливо в контексті складних дослідницьких проєктів. Ментори стикаються з необхідністю:

- Балансувати між амбітними цілями та реалістичними термінами;

- Забезпечувати доступ до необхідного обладнання та матеріалів;
- Координувати взаємодію з експертами та іншими стейкхолдерами;
- Інтегрувати дослідницьку діяльність з навчальним процесом у школі.

Ми використовуємо методологію гнучкого управління проектами (Agile) в організації дослідницької діяльності обдарованих вихованців. Такий підхід передбачає розбиття проекту на короткі цикли (спринти), регулярну рефлексію та адаптацію планів, що дозволяє ефективно реагувати на зміни та підтримувати високу продуктивність.

Авторська модель стратегічного менторства

На основі аналізу теоретичних концепцій та практичного досвіду роботи в науково-технічному відділі МАН пропонуємо інтегровану модель стратегічного менторства, що поєднує традиційні та інноваційні підходи до розвитку обдарованих вихованців.

Модель включає п'ять взаємопов'язаних компонентів:

- Діагностично-прогностичний компонент – визначення здібностей, інтересів та потенціалу вихованця, прогнозування траєкторії його розвитку;
- Проектно-дослідницький компонент – організація дослідницької діяльності на основі проектного підходу;
- Комунікативно-фасилітаційний компонент – забезпечення ефективної комунікації та психологічної підтримки;
- Ресурсно-технологічний компонент – інтеграція цифрових технологій та забезпечення доступу до необхідних ресурсів;
- Рефлексивно-оціночний компонент – систематична рефлексія, оцінка прогресу та корекція стратегії.

Запропонована модель реалізується через циклічний процес, що включає етапи планування, дії, спостереження та рефлексії. Особливістю моделі є її адаптивність до індивідуальних особливостей вихованця та гнучкість у виборі методів і засобів менторської підтримки.

Менторство в науково-технічному відділі МАН є багатовимірним процесом, що поєднує передачу знань, розвиток навичок, формування наукового світогляду та психологічну підтримку обдарованих вихованців. Ефективність менторства визначається здатністю наставника створювати персоналізоване освітнє середовище, що відповідає індивідуальним потребам вихованця та сучасним вимогам науки та технологій.

Список використаних джерел

1. Бойченко М. А. Менторство як форма підтримки обдарованих і талановитих у країнах ЄС та США. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2014. № 7. С. 3–9.

2. Антонова О.Є. Психолого-педагогічний супровід обдарованої дитини як реалізація особистісно орієнтованого підходу // Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С. 316-345.

3. Ambrose D. & Sternberg R.J. (Eds.) (2016). Giftedness and Talent in the 21st Century, Rotterdam, The Netherlands : Sense Publishers, 319 p. URL: <https://static1.squarespace.com/static/57309137ab48de6f423b3eec/t/5d6725532d18f00001275dd7/1567040859415/Ambrose%26Sternberg2006.pdf>.

4. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі: методичний посібник / О. Л. Музика, Д. К. Корольов, Р. О. Семенова та ін.; за ред. О.Л. Музики. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 146 с.

З ТЕЛЕСТУДІЯ «Грані»: 50 РОКІВ ПОШУКУ, УСПІХІВ, ПОМИЛОК та ТРИУМФІВ

(10 кроків з досвіду роботи керівника дитячої кіно-телестудії)

*Едель Михайло Григорович,
культурний організатор, керівник гуртка-
методист «Аудіо- та відео- технології» КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

1. Кіно – це диво!

Уявіть собі хлопчину 12-років, який у провінційному кінотеатрі після років перегляду всіляких радянських кіно агіток (на кшталт «Чапаєва» та «Червоних дияволят») побачив справжнє, оскароносне американське кіно – «Це шалений, шалений, шалений, шалений світ» (*It's a Mad, Mad, Mad, Mad World*) Стенлі Крамера, а незабаром шедевр поетичного кіно Андрія Тарковського «Іванове дитинство» з його яблуками, кіньми та струменями води! Бідний батько хлопчини (а він був майстровитою людиною), з цієї пори тільки та чув «Зробімо саморобний кіноапарат!» І ось сталося – через рік хлопчина отримав на день народження промисловий аматорський комплект: 8-мм кінокамеру, кінопроектор, бачок для проявлення плівки, набір хімікатів та саму кіноплівку. Звісно, з першого разу шедевра не вийшло, але диво таки відбулося – з тієї пори усі шкільні (а потім і студентські) події фіксувались на кіноплівці та демонструвались на публіці. Особливо, кіно творчість розвинулася під час навчання у виші – фільми, які створювались студентською студією отримали визнання вже й на Всеукраїнських аматорських кіноконкурсах.

Рік роботи «за розподілом» у науково-дослідницькому інституті показав, що наукова діяльність це не зовсім те, що бажалося, і от, наперекір порадам батьків та друзів, «престижна» робота покинута і попереду випадкова (чи ні?) педагогічна посада керівника кіногуртка у приміщенні обласної станції юних техніків, яка щойно переїхала у нове приміщення.

2. Роби як я!

Рік 1975. З чого почати, коли нічого нема – ні техніки, ні педагогічного досвіду? Аматорську кінокамеру та магнітофон спочатку вдалось придбати у магазині шкільного приладдя, а досвід все ж таки був – кілька студентських сезонів роботи у дитячому оздоровчому таборі. І перші педагогічні гасла з'явилися: «Роби як я!» та «Ми це зможемо!». І ми змогли – вже через рік фільми дитячої кіностудії «Промінь» (так ми її тоді назвали) вже отримали перші Дипломи на Всеукраїнських дитячих кіноконкурсах. А в Запорізькій області було організовано 17 дитячих кіностудій та кіногуртків при школах та позашкільних закладах, серед яких ми почали проводити щорічні обласні, а потім і Всеукраїнські кіноконкурси.

Досягнення студії були помічені, і нам почали допомагати технікою – обласний кіноклуб подарував напівпрофесійну кінокамеру, з центрального телебачення вдалося випросити стареньке, але професійне обладнання для озвучування фільмів.

На обласне телебачення студія вийшла з ініціативою взяти на себе творчу (та й деяку технічну, а саме фільмування супроводжувальних кінофрагментів) сторону створення циклової передачі [«Юний технік»](#), яка б пропагувала дитячу технічну творчість в Запорізькій області. І ось в Запорізькому телеестері протягом понад 5-ти років (1980 - 1986) регулярно стала з'являтися ця передача, автором сценаріїв якої та постійним ведучим став керівник кіностудії «Промінь». А учні студії постійно брали участь у її підготовці. За цей період створено та вийшло в ефірі обласного ТБ кілька десятків передач означеного циклу.

3. Мультиплікація – це теж диво!

На початку 80-х в студії організувалась група талановитої молоді, яка мала хист до малювання, і ми вирішили почати створювати мультиплікаційні фільми та фільмувати їх на кіноплівку. Вже один з перших мультиків за мотивами вірша англійського письменника Алана Мілна [«Королівський сніданок»](#) отримав низку Дипломів на конкурсах різного рівня. Потім було ще багато мультиків різноманітних жанрів і стилів, один з яких - «Мрія», навіть репрезентував дитячу кінотворчість на виставці «Людина. Сім'я. Дозвілля» у Сполучених Штатах Америки у 1985 році.

А на обласному телебаченні була створена дитяча навчально-популярна програма [«Срібний дзвіночок»](#), яка демонструвала малечі як в нашій студії створюють ці мультфільми.

4. Кіно вмерло?.. Хай живе радіо та телебачення!

Початок 90-х років відзначився руйнацією виробництва, зокрема виробництва фото- та кіноплівки. Знімати стало ні на що, відеотехніка була недоступна за своєю вартістю.

Що ж, все з початку? Вихід знайшли – на студії вже існувала технологічна лінійка якісного, практично професійного запису звуку. А серед учнів набирало популярності FM-радіомовлення. Оголосили набір школярів різного віку, створили в студії радіоредакцію, а при школах мережу шкільних кореспондентів, які збирали та приносили до студії шкільні новини, а тут вчилися монтували радіопередачі. Так народився [«Школяр»](#) - повністю самостійна пізнавально-розважальна радіопрограма, яка створювалась для дітей самими дітьми. І чергове гасло з'явилося – **«Не буває неталановитих дітей!»**

От лише доступу до етеру не було. То ж, не гаючи часу, подали заявки на ліцензування до Нацради з телебачення та радіомовлення та на грант для будівництва передавальної радіостанції. А як проміжний варіант, домовились з обласним Телерадіокомітетом про трансляцію «Школяра» на обласному каналі FM-103,7 «Радіо Запоріжжя» і почали щотижня возити туди запис створеної «під ключ» програми, звідки вона вже й виходила в етер.

А як же телебачення? До 3-ї річниці радіо «Школяра» придбали професійну S-VHS відеокамеру і відзняли його телевізійну версію [«Школяр - TV»](#). Фільмування робили самостійно в студії, а от монтаж (через відсутність «важкої» монтажною аналогової телевізійної «лінійки») були змушені за домовленістю робити на обласному телебаченні.

5. Проєкти «Перекиди» та «Грані.NET»

Радіо – це цікаво, але... Було зрозуміло, що робити кіно в тих умовах, що склалися, без наявності комп'ютерної техніки та допоміжного обладнання самостійно в студії буде неможливо. Тому всі зусилля направили на придбання такої техніки, і у 2000 році в студії з'явився доволі потужний на той час комп'ютер та спеціальна плата для оцифрування відео. Довго мізкували з учнями – з чого почати? Придумали дитячу, пізнавальну, ігрову, призову та ще й інтерактивну телепередачу [«Перекиди»](#), в якій глядачам треба було вгадати слово, подзвонити нам на студію, дочекатись наступної передачі, де ведучі за

допомогою кубиків рандомно оберуть фіналіста, і тоді вже отримати запрошення на фінал і мати можливість виграти приз. Відзняли «пілот» - це, як мінімум, 4 передачі, і понесли на обласне телебачення. Але там вже була цілковита «комерція»! Тобто, щоб нам надали час в етері, треба було мати спонсора, який оплатить телебаченню етерний час. Світ не без добрих людей – знайшли спонсора, який не лише оплачував етер, але й надавав призи для нашої передачі (правда, за це ми йому робили безкоштовно рекламу в наших передачах).

І от з 2001 року кинулися з вихованцями «у вир» - робити щотижня, хай і невеличку – до 10 хвилин, телепередачу: писати та вчити тексти, підбирати ілюстративний матеріал, розігрувати, знімати та монтувати – це той ще клопіт! До того ж паралельно продовжувались етери радіо «Школяра» (правда, на той час процес його створення пришвидшився – запис звуку, дизайн та монтаж радіопередачі учні самостійно вже теж робили на комп'ютері).

За три роки етерів було виготовлено біля сотні програм «Перекиди» та з часом все зживає себе – частина дітей закінчила школу та вступила до творчих вишів, частина піросла та вже не бажала робити «дитячу» передачу. Придумали «молодіжну» - на найпопулярнішу на той час тему – Інтернет. Та й назву вигадали відповідну - [«Грані.NET»](#) (на той час, нашу студію ми вже перейменували в «ТРС «Грані»). Зробили «пілот» та віднесли вже на більш «круте» телебачення – незалежну телерадіокомпанію «ТВ-5», де нас «прийняли з обіймами», оскільки технічний рівень телепередач та професіоналізм ведучих, які значно вирости, відповідав їхнім вимогам. І гроші з нас не брали (правда, і дітям нічого не платили). До речі, в цивілізованих відносинах студія «Грані» вже мала б статус «студія-продакшн» і отримувала б від телекомпаній великі гроші за свій телевізійний продукт.

Так ми відпрацювали сезон 2005 року, зробивши понад 20 щотижневих ефірних випусків «Грані.NET».

Студії виповнилось 30 років, і я, як її керівник, відчув, що настав час «зупинитися - озирнутися», зробити якісь проміжні висновки та переосмислення діяльності.

Бонус: погляд на студію «Грані» професійних телевізійників – фрагмент телепередачі [«Озон»](#) незалежної телерадіокомпанії «Алекс».

6. Робота над помилками

Майже за 10 років виробництва етерних програм «Школяр», «Перекиди», «Грані.NET» студія відкрила, навчила та дала «посвідку у життя» десяткам талановитих радіо та телевізійних журналістів, акторів, операторів, режисерів, монтажерів: Сашко Димов, Єва Миронова, Анатолій Мережко, Григорій Ушаков, Олена Назарова, Катерина Яковлева, Іра Янушевська, Настя Савіна, Марія Скакунова, Олена та Аня Безручко, Даша Шпак, Олександр Хропаль – ось їхній, далеко не повний, перелік прізвищ. Деяких з них, враховуючи широкі багаторічні зв'язки у сфері медіа керівника студії та довіру до самої студії, вдалося влаштувати на відповідні творчі посади до Запорізьких телерадіокомпаній безпосередньо одразу після закінчення ними середньої школи, деякі поступили до творчих вишів і продовжили свою кар'єру самостійно. Багато з них у подальшому стали відомими особистостями у сфері нових медіа України. Та головне, всі вони стали достойними людьми – синами та доньками своєї Держави!

Але... Завжди є це «але».

По-перше, виснажливий графік виробництва програм призводив до фізичного та морального вигорання педагогів студії.

По-друге, через цей графік у педагогів не вистачало часу на безпосередньо навчально-виховну роботу і підготовку «новачків».

По-третє, інтенсивну роботу «на результат» витримували далеко не всі вихованці студії, що призводило до перекосу між «супер-талановитими», витривалими та цілеспрямованими вихованцями і «не дуже талановитими» - не на користь останніх.

Все це, кінець-кінцем, призвело до різкого зменшення кількості вихованців у студії, і само по собі, суперечило концепції позашкільного навчання та виховання.

Враховуючи ці обставини, після закінчення 2004/2005 навчального року керівником студії, не зважаючи на «протести» деяких вихованців, було прийняте вольове рішення призупинити роботу з серійного виробництва радіо та телевізійних програм та розробити нову концепцію подальшого розвитку студії.

7. Профорієнтаційна та допрофесійна підготовка

Саме це гасло стало основою педагогічної діяльності студії «Грані» на подальші роки. І воно означало, що вихованці студії повинні мати змогу під час занять «по колу» ознайомитись та «помацати» всі спеціальності, які мають відношення до сфери медіа та екранних мистецтв – журналістики та філології, фотографії, режисури, акторства, операторської майстерності, аудіо-відео

монтажу, комп'ютерної графіки та анімації, радіомовлення та телебачення тощо - при чому, з максимальним залученням до освітнього процесу сучасних ІТ - технологій. Це надавало їм можливість осмислення особливостей творчих спеціальностей, у разі вибору ними якоїсь з них у якості подальшого життєвого шляху, та створювало відповідну «фору» по відношенню до інших абітурієнтів та студентів у разі вступу та навчання за цими професіями.

Для його втілення були застосовані такі заходи.

1. Розширена предметна база гуртків, які об'єднувала Дитячо-юнацька телерадіостудія «Грані», а саме: були створені гуртки «Фотоаматори» (керівник В.В.Козлов), «Аквабіотехніка» з елементами підводної фото-відеозйомки (керівник О.О.Вороненко), «Комп'ютерна графіка та анімація» (керівник Л.В.Вороненко), «Журналістика та видавнича справа» (керівник Т.В.Куцова), «Аудіо-відео технології» (керівник М.Г.Едель).

2. Поліпшена матеріально-технічна база гуртків студії (зокрема, організовані 2 комп'ютерних класи, самостійно оснащені фотостудія та відеознімальний павільйон, виготовлені силами працівників студії та студійцями телесуфлер, освітлювальний портал, рір-екран для комбінованих відеозйомок тощо)

3. Розроблені та затверджені авторські програми гуртків за кожним напрямом.

4. Оформлено документи та зроблено Подання до Міністерства освіти і науки України на присвоєння студії звання «Зразковий художній колектив України» (яке й було присвоєно у 2007 році).

5. З метою підведення науково-педагогічної бази під діяльність студії та розроблення відповідної концепції залучені наукові працівники ЗОППО – доцент кафедри теорії та методики виховання, к.п.н. О.Г.Горшкова та методист тієї ж кафедри С.П.Заруба.

6. Оформлено документи та подання матеріалів щодо досвіду роботи студії на Міжнародну виставку «Сучасні освітні заклади» (отримано відповідний Диплом).

7. Надані матеріали про студію і її учнів для публікації у Всеукраїнській енциклопедії «Дитяча творчість України».

8. Постійно публікуються науково-методичні статті у педагогічній пресі.

9. Регулярно робляться репортажі та [зустрічі керівників та студійців](#) на Запорізьких телевізійних каналах.

10. З метою розповсюдження досвіду діяльності студії підготовлено виступ керівника студії на Міжнародній

конференції [«Освітні технології XXI століття: інформаційна культура та медіаосвіта»](#) (який увійшов до відповідного збірника конференції).

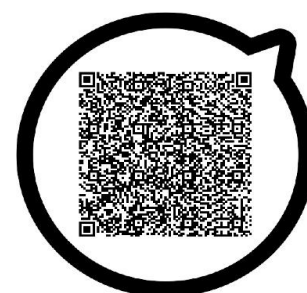
8. Творча робота студії у період 2005 – 2020 р.р.

В цей період [творчі роботи студійців](#) – кінофільми, телепередачі, [мультиплікаційні фільми](#), фотороботи – щороку ставали переможцями, дипломатами та лауреатами Всеукраїнських та міжнародних творчих конкурсів (і не лише дитячих, але й професійних): «Веселка», «Осінні барви Буковини», «Космічні фантазії», «Дитятко», «Прес-весна на Дніпрових схилах», «Я - журналіст», «Код нації», «Історичний бекстейдж України» тощо.

З 2010 року в студії регулярно виходить офіційно зареєстрована [молодіжна газета «Грані»](#) (у подальшому «Грані Запоріжців»), яку продукують вихованці студії.

У 2012 році студії присвоєно почесне звання «Народний художній колектив України» (яке підтверджено відповідно у 2017 та у 2022 році).

Студійці беруть участь у [суспільному](#), [красознавчому](#), [культурному](#) та [мистецькому](#) житті Запоріжжя; займаються волонтерською роботою – беруть шефство над притулком для тварин [«Дай лапу, друг»](#); висвітлюють усі [масові заходи](#), які [проводить](#) Запорізький обласний Центр НТТУМ «Грані» тощо.

А найбільш талановиті вихованці знов і знов обирають творчі професії своїм майбутнім життєвим шляхом та вступають до відповідних закладів вищої освіти: Настасія Бударина, Марина Васильчук, Марина Проскура, Вікторія Толмачова, Софія Олімпіюк, Евеліна Шукліна, Валерія Даннбаум, Максим Пічкур, Антоніна Люльченко, Віталій Коваленко, Руслан Хілько та багато інших.

9. Час глобальних викликів

Карантин COVID-19, який розпочався у березні 2020 року, а потім повномасштабне вторгнення агресора росії в Україну у лютому 2022 року змусили кардинально переглянути підхід до позашкільної освіти взагалі і занять у студії «Грані», зокрема. Змушений перехід до занять online викликав як зміну підходу до викладання теоретичного матеріалу, так і, особливо, до проведення

практичних занять у студії (на які звичайно приходилось до 75% навчального часу).

По-перше, керівником студії була обрана асинхронна форма проведення занять: тобто на кожне заняття готувався якісно підготовлений, зафільмований та змонтований відео урок з відповідним ілюстративним та практичним матеріалом, який публікувався в Google-класі студії. Це дозволяло студійцям у будь-який слухний для них час, звернутись до вивчення матеріалу (це було важливо при щільній завантаженості учнів online уроками в школі).

Була створена та поширена низка курсів за навчальною програмою у вигляді альбомів-посібників з відповідними відео уроками для практичного застосування їх у дистанційному навчанні, які були відзначені Дипломами на Всеукраїнських та міжнародних конкурсах педагогічної майстерності.

Також керівником студії постійно надавалась практична допомога кожному з керівників гуртків інших напрямів Центру НТТУМ «Грані», а саме – зйомка, монтаж, озвучення їхніх відео уроків та майстер-класів. Всі ці десятки відеороликів знаходяться у відкритому доступі на [YouTube-каналі](#) Центру НТТУМ «Грані».

По-друге, кожне домашнє завдання будувалось на можливості учнями практично виконати його з використанням «домашніх» технічних засобів – смартфонів, фотоапаратів, побутового освітлення, домашніх іграшок у якості моделей, самостійного тренування дикції та можливостей монтажу.

По-третє, використовувалась кожна можливість безпечного (на свіжому повітрі – під час COVID-карантину та в укриттях – під час воєнного стану) проведення практичних занять зі студійцями та фільмування ними різних заходів.

І хоч кількість творчих робіт вихованців в цей період зменшилась, тим не менш фільми, репортажі, телепередачі у студії створювались та брали участь у різних online медіа конкурсах та фестивалях – ось деякі з них:

Телепередача [«Супер-експерт, випуск 6»](#), автори
Руслан Хілько, Олександра Асланян, 2020 р. –
Дипломант XX Міжнародного фестивалю-конкурсу
«Прес-весна на Дніпрових схилах».

Відеофільм [«Космічні фантазії»](#) - автори Ольга Залевська, Віталій Коваленко, 2021 р. – Дипломант XIV Міжнародного медіа фестивалю «Дитятко»

Телерепортаж [«День Конституції України»](#) - автори Руслан Хілько, Катерина Фарафонова, Олександр Ліненко, 2022 р.

Телепередача [«Колесо: кров, легені, серце»](#) - автори Олександр Ліненко, Анастасія та Андрій Мінакови, 2023 р. – Дипломант XXI Міжнародного фестивалю-конкурсу «Прес-весна на Дніпрових схилах».

Відеофільм [«Запоріжжя: краса в огні»](#) - авторка Вікторія Волкова, 2023 р. – Дипломант міжнародних фестивалів «Historical Backstage of Ukraine», та «Formula Fest – 2024».

Телепередача [«Незламний ХАБ»](#) - автор Тимур Семенюк, 2024 р – Дипломант Всеукраїнського конкурсу «Я - журналіст».

Телепередача [«Свій шлях обираю сама»](#) - автори Катерина Фарафонова, Тимур Семенюк, 2024 р. – Дипломант Міжнародного фестивалю «Formula Fest/ Oscar» .

Телепередача [«Обирай профтех!»](#) - автор Тимур Семенюк, 2024 р.

Телерепортаж [«День журналіста»](#) - автори Катерина Фарафонова, Тимур Семенюк, 2024 р.

Телепередача [«Мистецтво, надихнуте війною»](#) - автори Олена Белка, Тимур Семенюк, 2024 р. - Дипломант міжнародного молодіжного фестивалю «Historical Backstage of Ukraine»

Бонус: унікальний телерепортаж з масового заходу [«Медіаквест»](#), присвяченого міжнародному Дню дитячого радіо і телебачення, проведений вихованцями Дитячо-юнацької телестудії «Грані» у березні 2020 р. - за тиждень до початку карантину COVID-19.

10. Національно-патріотичне виховання

З часу становлення незалежності України в студії приділяють значну увагу національній ідентичності українців – етерні радіопередачі «Школяр» та телепередачі «Перекиди» ведуться студійцями виключно українською мовою, створюється низка мультфільмів, які пропагують національну культуру ([«Ніч на різдво»](#), [«Мати Україна»](#), [«Очеретяний кіт»](#), [«Щедрик»](#), [«Байка про дракона»](#), [«Все буде Україна»](#)), створюються відеофільми про рідний край ([«Острів Таволжаний»](#), [«Запоріжжя – місто краси»](#)) тощо.

З початком агресії росії проти України у 2014 році вихованці студії активно допомагають волонтерам, беруть участь у плетінні сіток, пишуть побажання воїнам на Прапорі України, беруть інтерв'ю в учасників АТО, спілкуються з парамедиками щодо надання первинної допомоги, створюють телепередачі про волонтерів та відеофільми про злочини агресора проти цивільного населення тощо.

Ось ретроспектива фільмів, створених студійцями ТС «Грані» з початку агресії росії проти України 2014 р.- [«Війна: 10 років та 1000 днів»](#).

«Ніч на різдво»

«Мати Україна»

«Очеретяний кіт»

«Щедрик»

«Байка про дракона»

«Все буде Україна»

«Острів Таволжаний»

«Запоріжжя – місто краси»

«Війна: 10 років та 1000 днів»

Висновок

Впродовж усього існування у Дитячо-юнацькій телестудії «Грані» головна увага педагогічної діяльності приділялась пошуку, розвитку, підтримці обдарованих дітей; їхньої профорієнтації на медіа професії та допрофесійній підготовці до них; пропаганді дитячої медіа творчості й вихованню учнів в дусі патріотизму та любові до своєї Батьківщини.

Випускники студії:

Єва Миронова – випускниця студії 2002 р., радіоведуча, кореспондент телеканалу «Рада»

Олександр Димов – випускник студії 2004 р., радіо та телеведучий, DJ

Григорій Ушаков – випускник студії 1997 р., директор телерадіокомпанії «Лавина», автор фільмів «ЧАЕС-20» та «Авалон»

Анатолій Мережко – випускник студії 1998 р., режисер телеканалів «ТК «Запоріжжя», «СТБ», «Мисливство та рибальство»

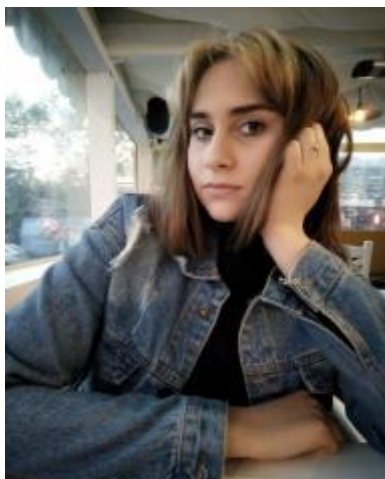

Анастасія Бударина – випускниця студії 2015 р., кінорежисерка, авторка

Максим Пічкур – випускник 2019 р., студент Київського Міжнародного Університету

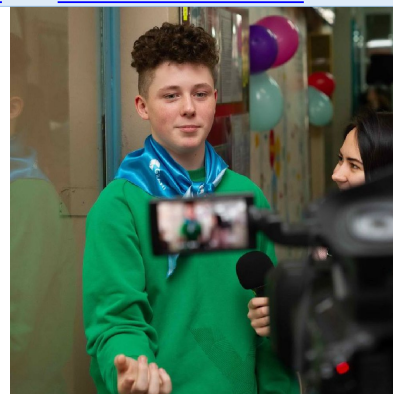
художнього фільму «Вишитий світ» та музичного кліпу «Колискова»

(спеціальність «аудіо-відео виробництво»), автор фільму «Забута реальність»

Валерія Данибаум - випусниця студії 2020 р., Студентка Йерусалимського університету (спеціальність «video-art»), авторка студійних фільмів «Think Twice» та «Face a la Verite»

Марина Васильчук – випусниця 2019 р. журналіст, автор студійних телепередач «Невипадкові зустрічі, вип.3» та «В двох штрихах про все»

Віталій Коваленко- випусник студії 2021 р. , студент Харківського Університету (спеціальність «медіакомунікації»), автор студійної телепередачі «Політ до мрії»

Ольга Залевська – випусниця студії 2022 р. студентка КНУ ім. Шевченка, (спеціальність «медіапродюсування»), авторка студійного фільму «Космічні фантазії»

Руслан Хілько - випусник 2023 р. в студент ЗНУ (спеціальність

Катерина Фарафонова, випусниця 2022 року – курсант військового коледжу (спе-

«журналістика») та кіно школи у Празі, оператор та монтажер низки студійних [фільмів](#) та [телепередач](#).

ціальність «пілот гелікоптера»). Авторка багатьох студійних [фільмів](#) та [телепередач](#)

Фотогалерея студії:

Кадри з кінофільмів вихованців студії 70 – 80 р.р.

Мультфільм "Балада про королівський бутербод"

Документальний фільм "Не даремно!"

Ігровий фільм "Та інші..."

Мультфільм "Сенс життя"

Телепередачі "Юний технік" та "Срібний дзвончок" (ефіри на обласному телебаченні 1981 – 1986 р.р.)

Щотижнева радіопередача “Школяр” (ефіри на “Радіо Запоріжжя” - 1996 -2005 р.р.)

4

Щотижнева телепередача “Перекиди” (ефіри на обласному телебаченні 2001 -2004 р.р.)

Щотижнева телепередача “Грані.NET” (ефіри на телеканалі “ТВ-5” - 2005 р.)

Телестудія “Грані” сьогодні

Нагороди студії : 2000- роки

2020 – 2025 роки

НАГОРОДИ СТУДІЇ

14

НАГОРОДИ СТУДІЇ

11

НАГОРОДИ СТУДІЇ

НАГОРОДИ СТУДІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://docs.google.com/document/d/1BTkPVcC7b00rQnCyz0VaKBwYLIZBgJkMLJi52P1TO24/edit?tab=t.0>
2. <https://psychologist.com.ua/yak-viyaviti-ta-pidtrimati-talanti-vashoi-ditini-kroki-do-uspixu>

4 ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З «ПОЧАТКОВО-ТЕХНІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ» ПІД ЧАС РОБОТИ З ГЛИНОЮ

*Павлик Олег Петрович, керівник гуртка
«Початкове технічне моделювання» КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

1.ВСТУП

Сучасні освітні тенденції спрямовані на розвиток творчого потенціалу дітей та формування їхньої здатності до самостійного вирішення творчих завдань. Одним з ефективних методів розвитку творчого мислення та моторних навичок є робота з глиною, яка інколи використовується на заняттях з початково-технічного моделювання (ПТМ).

Ця робота розкриває особливості методики творчого розвитку дітей у процесі роботи з глиною, аналізує психолого-педагогічні аспекти мотивації до творчості та розглядає ефективні методи організації занять.

Творчість є важливим аспектом розвитку особистості дитини. Робота з глиною сприяє розвитку уяви, просторового мислення, тактильного сприйняття та дрібної моторики. Важливим аспектом є створення мотиваційного середовища, яке заохочує дітей до експериментування та самовираження.

Мотивація до творчості може формуватися через:

- Використання ігрових методів та елементів казкотерапії;

- Створення ситуації успіху;
- Включення емоційно-ціннісного компонента у навчальний процес.

2. Мотивоване навчання гуртківців «Початково-технічного моделювання»

Ефективне мотивоване навчання передбачає використання особистісно орієнтованих методів та проєктної діяльності. Робота з глиною дозволяє дітям проявити індивідуальність, експериментувати з формами та текстурами.

Методи мотивованого навчання включають:

- Метод проблемного навчання;
- Інтерактивні та групові форми роботи;
- Використання народних традицій у моделюванні виробів з глини.

3. Організація творчої діяльності гуртківців на заняттях «ПТМ»

Процес організації занять з моделювання передбачає кілька основних етапів:

1. Ознайомлення з матеріалом та його властивостями.
 2. Планування та створення ескізів майбутніх виробів.
 3. Формування виробу з глини (основи технік: ліплення, витягування, нашарування тощо).
 4. Художнє оформлення (гладження, текстурування, розпис).
 5. Сушка (за наявності горна - випалювання) готових робіт.
- Аналіз і презентація робіт, рефлексія

5. Шляхи реалізації завдань художньо-естетичного виховання вихованців «ПТМ» під час роботи з глиною

Робота з глиною сприяє не лише технічному розвитку дітей, а й художньо-естетичному вихованню. Це реалізується через:

- Ознайомлення з культурними традиціями гончарного мистецтва;
- Створення авторських композицій на основі народних мотивів;
- Використання кольору та текстури для передачі емоційного стану;
- Моделювання різноманітних виробів: декоративних панно, фігурок тварин, посуду, архітектурних мініатюр;
- Роботу з різними видами глини (червона, біла, шамотна, фаянсова);
- Використання додаткових інструментів: стеки, формувальні ножі, гончарне коло, штампи для текстурування.

5. Особливості методики проведення занять з «ПТМ» під час роботи з глиною

Використання ігрових методик, таких як «Казковий герой» (ліплення персонажів казок), «Моя історія» (створення сюжетних сценок з глини), «Майстер-гончар» (імітація традиційного гончарного ремесла).

Слід звернути увагу на питання про те як обрати тему для ліплення?

- Тематика може бути пов'язана з конкурсами, святковими подіями або народними традиціями.
- Використання патріотичних мотивів, наприклад, ліплення символів державності (тризуб, прапор, козацькі образи) або історичних постатей.
- Інтерпретація природних форм: ліплення тварин, рослин, природних ландшафтів.

Одне з важливих питань - це комфортна співтворчість, і тут не уникнути конкурентності серед учнів.

Щоб створити здорову творчу атмосферу треба:

- Організовувати групові проєкти, де кожен учасник відповідає за певний елемент спільної композиції.
- Використовувати позитивний підхід до оцінювання, наголошення на унікальності кожної роботи.
- Проведення мінівиставок після заняття, де гуртківці обговорюють свої роботи без оцінок.

Можна використовувати зразки виробів з глини та для демонстрації технік моделювання новачкам, і як натхнення для створення власних унікальних проєктів, і для організації тематичних виставок у закладі освіти.

ВИСНОВКИ

Робота з глиною в рамках початково-технічного моделювання є ефективним засобом розвитку творчих здібностей дітей. Вона сприяє формуванню образного мислення, розвиває естетичний смак, дрібну моторику та навички проєктної діяльності. Методичні підходи, що поєднують традиційні та інноваційні методи навчання, дозволяють створити сприятливі умови для гармонійного розвитку дитини.

Використані джерела:

1. Гончаренко С.У. «Педагогічні технології: методи і засоби навчання» – Київ: Освіта, 2012.
2. Пєрсон Д. «Як розвивати творчі здібності у дітей» – Львів: Видавництво Старого Лева, 2018.
3. Матюшкін А.М. «Проблеми творчості та мислення» – Москва: Педагогіка, 1979.
4. Лашук С.Г. «Гончарство України: історія, традиції, технології» – Київ: Либідь, 2006.
5. Гончар М. «Основи керамічного мистецтва» – Львів: Афіша, 2002.

5 ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ ОБДАРОВАНOSTІ ТА СПОСОБИ ЇХ РОЗВИТКУ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА «Основи робототехніки та комп'ютерного моделювання»

*Юлія Сиволап, Ольга Брана – керівники
гуртка «Основи робототехніки та
комп'ютерного моделювання»
КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

Обдаровані діти – це діти, які демонструють високий рівень здібностей у певних сферах, таких як інтелект, творчість, мистецтво, лідерство або академічні досягнення. Є багато способів виявлення обдарованих дітей на уроках з різних шкільних предметів. Але як виявити обдарованість дітей на гуртку з робототехніки? Що треба робити, щоб не загубити талант?

Виявлення обдарованих дітей у позашкільлі – це важливий етап у розвитку їхнього потенціалу. Позашкільна освіта надає унікальні можливості для цього, оскільки дозволяє дітям вільно обирати напрямки діяльності, що відповідають їхнім інтересам та здібностям.

Ключові аспекти виявлення обдарованості на заняттях гуртка «Основи робототехніки та комп'ютерного моделювання», якими керуємося:

1. Спостереження та аналіз:
 - керівник гуртка має можливість спостерігати за дітьми в неформальній обстановці, що дозволяє виявити їхні особливі здібності, творчість та інтереси;
 - аналіз та оцінка творчих робіт, проєктів та виступів дітей допомагає виявити рівень їхніх здібностей та талантів.
2. Створення сприятливого середовища:
 - надання широкого вибору напрямків діяльності, щоб кожна дитина могла знайти заняття, що відповідає її інтересам та здібностям;
 - забезпечення індивідуального підходу до кожної дитини, враховуючи її особливості та потреби;
 - створення атмосфери, що сприяє розвитку творчого мислення, ініціативності та самостійності.
3. Взаємодія з батьками:
 - інформування батьків про досягнення та успіхи їхніх дітей;

– залучення батьків до процесу розвитку обдарованості, надання їм рекомендацій та порад.

На заняттях гуртка «Основи робототехніки та комп'ютерного моделювання» діти працюють відповідно навчальній програмі та за допомогою програмного забезпечення LEGO Education WeDo 2.0. Вихованці опановують матеріал середньої та старшої школи за допомогою роботизованих складників. За допомогою цього конструктора діти можуть навчитись основ програмування, проводити експерименти, досліджувати, проєктувати, аналізувати та відчувати себе справжніми інженерами.

На початковому етапі вихованці створюють роботів згідно з інструкцією. Докладно розглядають кожну деталь, знайомляться з їхніми функціями, порівнюють їх, виявляють їхню користь при використанні. Потім починає виникати питання «Що ж можна створити нового?». Діти цікавляться відео з інтернет-ресурсів.

Краби, «Том і Джері», автомобілі... Все оживає та мотивує до нових відкриттів. І ось вони починаються! Вихованці конструюють своїх роботів. Здебільшого це транспорт; але вони на цьому не зупиняються. Під час даної самостійної роботи «народжуються» обдаровані діти.

Найголовніше – підтримати їх та дати поштовх до нових ідей.

Одним з успішних етапів роботи з обдарованими дітьми є участь у тематичних конкурсах. Керівник гуртка повинен знати методичні рекомендації, положення, умови, інноваційні педагогічні технології, які сприяють розкриттю, формуванню та реалізації інженерних особливостей, які допомагають при створенні та захисті учнівських проєктів.

В результаті нашої плідної роботи ми маємо переможців тематичних конкурсів: відкритого обласного онлайн - конкурсу «Роби як я!» (номінація «Лего-конструювання»), відкритого обласного дитячого технічного Лего - конкурсу «Зроби свій HIMARS», відкритого обласного конкурсу проєктів з робототехніки «Роботи на службі Збройних сил України», відкритого обласного онлайн-конкурсу з науково-технічної творчості «Юні техніки України!».

Робота з обдарованими дітьми – це тривалий та багатогранний процес, який потребує терпіння, уваги та майстерності. Треба йти вперед! Продовжувати спостерігати, виявляти, підтримувати, розвивати, стимулювати, надихати, мотивувати дітей до досягнення нових вершин.

6 ПІДТРИМКА ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ – КЛЮЧ ДО РОЗКРИТТЯ ТАЛАНТІВ ТА ЇХ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

*Булгакова Т.А., керівник гуртка
“Конструювання найпростіших
технічних об’єктів”
КЗ “ЗОЦНТТУМ “Грані” ЗОР*

Обдарована дитина – це дитина, яка виділяється яскравими, інколи видатними досягненнями (або має внутрішні передумови для таких досягнень) в тому чи іншому виді діяльності. Обдарованість характеризується наполегливістю, надзвичайною працьовитістю, глибоким і стійким інтересом до певної діяльності.

У позашкільній освіті обдаровані діти є особливою категорією вихованців, які мають унікальні здібності в технічній, художній, науковій діяльності тощо. Проте без належної підтримки та розвитку ці здібності можуть залишитися нереалізованими. Основними напрямками підтримки обдарованих дітей є:

- індивідуальний підхід у навчанні;
- участь у конкурсах, олімпіадах, мистецьких і спортивних заходах;
- психологічна підтримка;
- створення комфортного середовища для впровадження програм взаємодії та комунікації між дітьми;
- менторська підтримка від фахівців у відповідній галузі.

Одним із важливих моментів підтримки обдарованих дітей в закладах позашкільної освіти є наступність між старшими та молодшими вихованцями, що забезпечує безперервність навчання, передачу знань та досвіду, формування спільних цінностей і традицій. Наступність – це принцип взаємозв'язку та послідовності в освітньому процесі, що сприяє збереженню та розвитку знань, умінь і навичок вихованців. У контексті позашкільної освіти вона означає активну взаємодію між старшими й молодшими учасниками освітнього процесу, де старші передають свій досвід, а молодші отримують мотивацію та зразки для наслідування. Форми реалізації наступності:

- наставництво – старші вихованці виступають у ролі наставників для молодших, допомагають їм адаптуватися, пояснюють складні моменти, підтримують у виконанні завдань;
- спільні заходи – організація заходів, у яких беруть участь діти різного віку: конкурси, фестивалі, майстер-класи, спортивні змагання;
- проєктна діяльність – реалізація спільних проєктів, де старші допомагають молодшим у розробці й виконанні завдань;
- передача традицій – збереження та передача традицій закладу освіти через символіку, ритуали, заходи, які об'єднують вихованців різних поколінь.

Ефективність впровадження цього методу можна спостерігати на прикладі щорічної участі вихованців гуртка «Конструювання найпростіших технічних об'єктів» у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Стильний папір» з оригамі, паперопластики та моделювання з паперу. Організаторами Конкурсу є Український державний центр позашкільної освіти та Центр творчості дітей та юнацтва Галичини міста Львова.

Метою фестивалю-конкурсу є виховання у дітей та молоді творчої ініціативи та естетичного смаку, вміння продемонструвати власноруч виготовлені вироби під час дефіле на сцені; популяризація паперопластики та моделювання з паперу як цікавого напрямку у дитячій творчості; стимулювання розвитку творчих здібностей учасників, пошук та підтримка обдарованих дітей та молоді.

Номінаціями Конкурсу «Стильний папір» у 2024 році за тематикою: «Дерево життя» були: - народний стрій (люди та усе, що їх оточує); - костюми, що зображують птахів, комах, тварин, риб; - костюми, що зображують рослини та фантазійні квіти; - сучасна мода – комплекти, вбрання та аксесуари, декоровані зображенням Дерева життя.

Участь у Конкурсі взяла вихованка Бондаренко Катерина (9 р.) з творчим проєктом [«Майбутнє України в долонях дитини»](#), яка отримала почесну відзнаку переможця Конкурсу в номінації «Сценічний костюм» за оригінальну інтерпретацію теми українського розпису в представленій колекції паперових костюмів.

У 2025 році конкурсною темою став «Фантазійний світ наївного малярства», де учасникам було запропоновано відобразити свої фантазії від спостереження відомих чи маловідомих українських художників, які працювали в стилі наївного мистецтва. Переможцями Конкурсу стали автор костюма Булгакова Вероніка (16 р.) та модель Гуназа Марія (5 р.), з творчим образом [«Люди як птахи»](#) в номінації «Сценічний костюм». Цей проєкт отримав особливу відзнаку журі за легкість і елегантність сценічного образу.

Умови Конкурсу передбачають залучення автора костюма та моделі, яка демонструє творчий образ. Саме це спонукало до об'єднання вихованців різного віку та рівнів підготовки, адже старші вихованці можуть створювати складні конструкції та елементи, а молодші долучитися до виготовлення нескладних деталей костюма.

Під час участі в Конкурсі вихованці гуртка основного рівня навчання Бондаренко Катерина та Булгакова Вероніка, створили сценічні образи з використанням різних видів паперу та допоміжних матеріалів. У процесі підготовки моделей костюмів автори разом з гуртківцями груп початкового рівня виготовляли окремі елементи та деталі, підбирали необхідну інформацію, відпрацьовували технологічні навички роботи з різними видами паперу, обговорювали композиційні рішення, опановували різноманітні техніки паперопластики, оригамі та конструювання з паперу.

В ході всього творчого процесу педагог виступає в ролі ментора, тобто є куратором усього творчого проєкту, який має почути та зрозуміти, чого саме вихованці хочуть досягти у своїх творчих задумах; разом з дітьми ставить цілі для реалізації мистецького завдання; комунікує з батьками щодо підготовки

сценічного костюма та дефіле; надихає та мотивує вихованців на творчі звершення.

Наступність у навчанні є однією із форм ефективної підтримки обдарованих дітей, де вихованці різного віку та рівня підготовленості об'єднані спільною діяльністю, яка спрямована на досягнення творчого результату. Вони стають рівноправно залученими до процесу, що сприяє згуртованості, розвитку навичок співпраці, комунікації та відповідальності. Перевагами наступності є:

- підвищення мотивації – молодші вихованці отримують приклад для наслідування, а старші розвивають лідерські якості;
- розвиток комунікативних навичок – діти навчаються ефективної взаємодії, що сприяє їхній соціалізації;
- зміцнення почуття відповідальності – старші вихованці усвідомлюють важливість своєї ролі та стають більш відповідальними;
- поглиблення знань – навчання інших сприяє кращому засвоєнню матеріалу самими наставниками;
- створення сприятливого мікроклімату – підтримка і взаємодія між вихованцями різного віку роблять освітнє середовище комфортнішим.

Така діяльність забезпечує комплексний підхід та підтримку обдарованих дітей, що сприятиме максимальному розкриттю їхнього потенціалу та успішній реалізації в майбутньому.

Використані джерела

1. Ткачишина О.Р., кандидат психол. наук, доцент кафедри теорії та історії дошкільної педагогіки Інституту розвитку дитини НПУ ім. М.П. Драгоманова
Психологічний зміст та основні чинники обдарованості особистості
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5415/1/O_Tkachyshyna_ITDOU_IL.pdf

7 ПІДТРИМКА ОРИГІНАЛЬНИХ ІДЕЙ ТА ТВОРЧИХ ПОШУКІВ У ГУРТКАХ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

*Пахота Марина Сергіївна,
керівник гуртка «Паперопластика» КЗ
«ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

Талановиті вихованці гуртків художньо-технічних профілю - це діти, які демонструють виняткові здібності та потенціал у поєднанні мистецтва та технічної творчості. Вони здатні генерувати оригінальні ідеї, виявляти нові можливості та перспективи, використовувати уяву, нестандартні підходи до вирішення творчих завдань. Мають швидке набуття технічних знань та навичок, прагнуть до самовдосконалення, цілеспрямовані та наполегливі у роботі. Готові докладати зусиль для реалізації своїх ідей та досягнення високих результатів.

Підтримка таких вихованців надзвичайно важлива, бо це сприяє розвитку творчого потенціалу, заняття дають дітям можливість експериментувати, висловлювати свої ідеї та реалізовувати їх. Відвідування гуртків художньо-технічного профілю сприяє розвитку практичних навичок моделювання, конструювання, роботи з різноманітними матеріалами та інструментами. На заняттях створюються умови для спілкування з однодумцями, розвитку комунікативних навичок та вміння працювати в команді, що допомагає вихованцям знайти своє місце в суспільстві, реалізувати свій творчий потенціал та підвищити самооцінку.

В основі створення будь-якого художньо - технічного об'єкта є ідея - це перша концепція, задум. Пошук - це процес збору, експериментування та тестування інформації для реалізації ідеї. У гуртках художньо-технічного профілю поєднання творчості та технічних навичок надає ідеям і пошуку особливого забарвлення. Вихованці не тільки розвивають свою фантазію й естетичний смак, а й опановують інженерні, конструкторські та технологічні прийоми. Завдяки цьому художні задуми отримують реалістичність, а технічні рішення — оригінальність.

На заняттях гуртка «Паперопластика» вихованці черпають ідеї з навколишнього світу, мистецтва, природи та власної уяви. Вони експериментують із формою, текстурою та кольором, перетворюючи звичайний папір на витончені об'ємні композиції. Поєднання творчого мислення та технічних навичок дозволяє їм створювати унікальні авторські роботи, розвиваючи об'ємно-просторове уявлення, дрібну моторику та художній смак.

Під час дистанційного навчання, з метою організації асинхронного навчання керівником гуртка було створено серію відео інструкцій, які вихованці могли використовувати для навчання у своєму власному темпі, незалежно від конкретного часу або місця. Використання такої форми діяльності в гуртковій

роботі художньо-технічного профілю може мати як репродуктивний, так і продуктивний рівень, залежно від способу їх застосування.

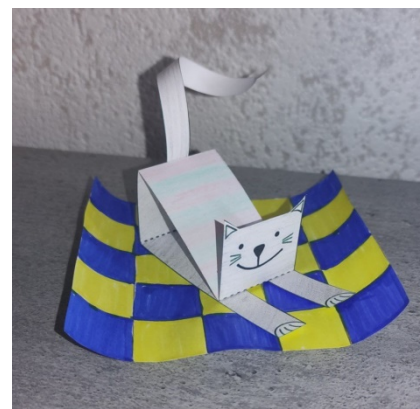
Репродуктивний метод навчання ґрунтується на відтворенні зразка у випадках, коли зміст навчального матеріалу є інформативним, або описом способів практичних дій, принципово новим чи достатньо складним для самостійного засвоєння гуртківцями й подається у готовому вигляді. Він потрібен для відточення власних навичок, створення точної моделі зразка, як показано на відео.

Якщо відео інструкції використовуються як «відправна точка» для творчого процесу, натхнення, при цьому дитина вносить свої зміни, додає власні ідеї або експериментує з матеріалами, це вже продуктивний рівень. Тут фокус загострюється на творчому напрямку, заохоченні вихованців до розвитку уяви та творчості. Така діяльність спонукає до пошуку нестандартних рішень, розвитку просторового мислення й формування цільового бачення творчого проєкту. На прикладі тематичних відео інструкцій розглянемо алгоритм виконання творчого завдання:

- тема: [Витинанка «Квітонька»](#). Вихованцям запропоновано виготовити квітку з паперу в техніці витинанки та створити композицію «Букет квітів», «Квітка у сонячний день».

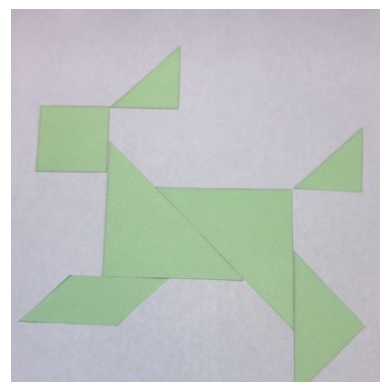
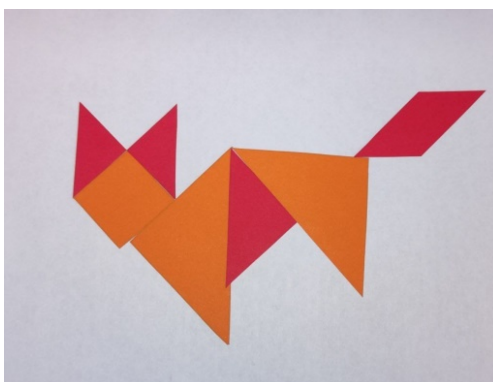
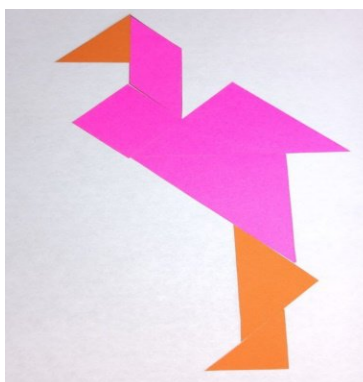

При створенні композиції деталі розглядаються як своєрідні форми моделювання навколишньої дійсності, що призводять до абстрагування значущих властивостей предмета (форми, кольору, величини і т. п.).

Зразок**«Котик ловить рыбку»****«Кіт-патріот»**

Тема: «Котик» перший етап - конструювання за зразком, другий етап – моделювання за темами «Котик ловить рыбку» та «Кіт-патріот».

Тема: «Танграм». Вихованці створили фігурки тварин за власним задумом.

Фігурки за власним задумом

Отже, важливо, щоб у гуртках художньо-технічного профілю було створено умови для розвитку творчого мислення, навичок пошуку та експериментування. Це дозволяє вихованцям не лише реалізовувати свої ідеї на практиці, а й здобувати цінні знання та навички на майбутнє. Ідеї та дослідження набувають особливого забарвлення, коли поєднуються творчість і технічні навички.

Кожен зможе стати справжнім творцем, якщо йому дати можливість мріяти, творити та експериментувати!

8 РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ ЗАСОБАМИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ТЕХНІК

*Пахота Наталія Олександрівна,
керівник гуртка «Технічне моделювання,
дизайн, конструювання»
КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

ВСТУП

Американські психологи (Іллінойський університет) під керівництвом М. Карне виділяють декілька показників обдарованості дитини, серед яких є **творча обдарованість**. Творча обдарованість – це здатність до створення чогось новаторського, оригінального, такого, що не тільки відповідає стандартам, а й виходить за їх межі. Це вроджене або набуте вміння генерувати нові ідеї, бачити нестандартні рішення та реалізовувати їх у різних сферах діяльності, таких як мистецтво, наука, техніка, бізнес тощо.

Творчі здібності в обдарованій дитини проявляються з раннього віку. Це допитлива, самостійна, незалежна у міркуваннях дитина здатна створювати нові, незвичайні ідеї; мислити нетрадиційно, знаходити нові підходи до вирішення завдань; глибокого занурюватись у діяльність, що її цікавить та демонструвати високу продуктивність у досягненні цілей. Через творчість вона висловлює свої почуття, думки.

Творчі здібності часто виникають, коли людина готова виходити за межі звичних уявлень і випробовувати нові ідеї. Діти мають величезний потенціал для фантазування. Стимулювання уяви через ігри, читання казок і історій, допомагає їм розвивати творчі здібності. Відвідування гуртків технічного напрямку дають можливість для самовираження, розвитку власних ідей і інтересів. Постійна практика та вдосконалення своїх навичок допомагають розвивати творчий потенціал. Заохочення і відзнаки за творчі досягнення стимулюють бажання продовжувати розвивати свої здібності.

Вітаємо весну з теплом і креативністю та запрошуємо приєднатися до чудового сонячного майстер-класу!

На майстер-класі ви навчитеся виготовляти милого пасхального курча з фетру до світлого свята Великодня. Цей яскравий та милий сувенір стане відмінним доповненням до вашого святкового оформлення або ж чудовим подарунком для рідних або наших захисників.

Фетр – це чудовий матеріал для рукоділля, який дозволяє втілити будь-які творчі задуми своїми руками. Це м'який, приємний на дотик матеріал, який легко обробляється, що робить його ідеальним для створення милих іграшок.

На майстер-класі ви дізнаєтесь, як крок за кроком створити чарівне курча, яке принесе у ваш дім атмосферу свята та радості; спробуєте основні техніки роботи з фетром; зрозумієте, як правильно вирізати деталі та додавати декоративні елементи.

Також не забуваємо про те, що при роботі з такими інструментами як ножиці треба дотримуватись певних правил безпеки.

Пам'ятка, щодо користування ножицями:

- Ножиці для ручної праці повинні мати заокруглені кінці.
- Клади ножиці так, щоб вони виступали за край робочого місця.
- Не працюй тупими ножицями та ножем, а також ножицями зі слабким кріпленням.
- У процесі різання уважно слідкуй за розміткою.
- У процесі роботи тримай матеріали пасивною рукою так, щоб пальці були осторонь від гострого леза.
- Не тримай ножиці кінцями вгору, не залишай у розкритому вигляді.
- Передавай ножиці товаришу лише в закритому вигляді, тримаючи їх за робочу частину (кільцями вперед).
- Не розмахуй ножицями, під час різання не ходи, а також не підходь занадто близько до того, хто ними працює.
- Після роботи ножиці тримай складеними, бажано в чохлі, так само як ніж.

Робота з клейовим пістолетом може бути потенційно небезпечною, якщо не дотримуватися певних заходів безпеки. Ось деякі поради для безпечної роботи з клейовим пістолетом:

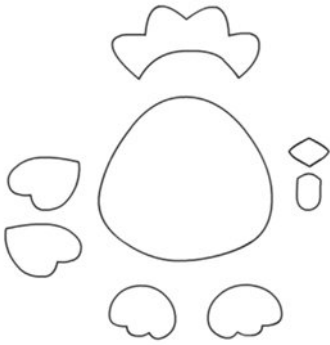
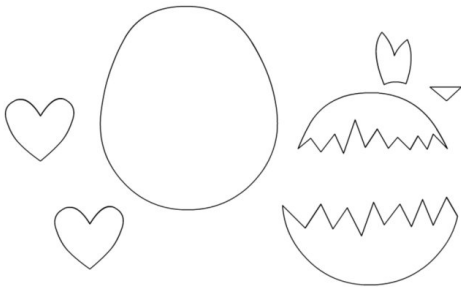
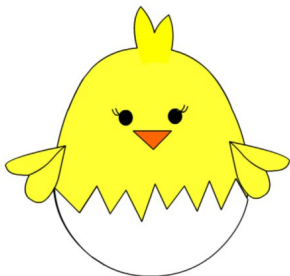
- Завжди носіть захисні окуляри. Це запобіжить потраплянню гарячого клею в очі.
- Будьте обачними, щоб випадково не торкнутися нагрівальним елементом шнура, який під напругою.
- Ніколи не доторкайтесь до нагрівального елемента пістолета. Він може бути дуже гарячим і спричинити опіки.
- Не кладіть пістолет з включеним живленням на будь-яку поверхню, яка може розтопитися або загорітися.
- Завжди користуйтеся пістолетом на робочому столі, що не піддається дії гарячого клею.
- Не використовуйте занадто багато клею. Завжди використовуйте лише необхідну кількість.
- Пам'ятайте, що клей може дуже швидко затвердіти, тому намагайтесь рухатися швидко і зосереджено.

- Ніколи не дозволяйте дітям використовувати клейовий пістолет без дорослого нагляду.
- Ці поради допоможуть вам забезпечити безпеку під час роботи з клейовим пістолетом і запобігти потенційним небезпекам.

Технологічна карта до майстер-класу «Великодні курча»
(пропонуємо вашій увазі два варіанти виготовлення виробу)

	1. Матеріали та інструменти: фетр форматом А4 жовтого, помаранчевого кольорів, ножиці, термопістолет, голка для шиття та нитки жовтого або помаранчевого кольорів.
<u>Варіант 1</u>	<u>Варіант 2</u>

1. Перемалюй шаблони частинок курчатка на лист фетру та виріж їх.	1. Перемалюй шаблони частинок курчатка на фетр
	
2. Склейте курчатко з отриманих деталей, як показано рисунку. Домалуйте очі та вії.	2. Приклейте курчатко до отриманих деталей, як показано на фото. Домалуйте очі та вії.
	

Висновок: отже, розвиток здібностей у творчості – це важливий процес, який включає вдосконалення вмінь та навичок, що дозволяють дитині фантазувати та генерувати оригінальні ідеї.

Творчість не обмежується лише мистецтвом, вона охоплює всі сфери життя, від науки та техніки до бізнесу та особистого розвитку.

Використані джерела:

1. <https://studentam.net.ua/content/view/3520/97/>

9 РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВИХОВАНЦІВ У ГУРТКУ ПОЧАТКОВОГО ТЕХНІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

*Макаренко Лілія Олександрівна,
керівник гуртка «Моделювання
найпростіших технічних об'єктів»
КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

Розвиток творчих здібностей вихованців у гуртку початкового технічного моделювання є надзвичайно актуальним та важливим процесом. Воно дає змогу дітям проявляти свою уяву та креативність, працюючи над реальними проектами. Також сприяє розвитку нових ідей та нестандартних підходів до вирішення завдань. Процес моделювання вимагає аналізу й оцінки різних рішень, що сприяє розвитку критичного та логічного мислення. Діти вчаться планувати свої дії, прогнозувати результати та коригувати свої рішення. Початкове технічне моделювання є частиною STEM-освіти (наука, техніка, інженерія, математика), яка в сучасному світі має велику популярність. Багато в чому допомагає дітям отримати базові знання та навички, що будуть корисні у майбутньому навчанні та професійній діяльності.

В гуртках діти часто працюють над спільними проектами, що сприяє розвитку комунікативних навичок і вмінь працювати в команді. Це важливий аспект соціалізації та підготовки до життя в суспільстві. Багато дітей потребують активної участі у процесі навчання. Технічне моделювання пропонує таку можливість у формі практичної роботи, що робить навчання більш цікавим та мотиваційним. Завершення проєкту та досягнення результатів у ньому допомагають дітям відчувати свою успішність, що позитивно впливає на їхню самооцінку та впевненість у своїх силах.

Зараз багато українців володіють чудовим майстерством, і не менша кількість людей хочуть пізнати премудрості та секрети, що прийшли до нас з глибини віків.

Підкова є символом щастя та удачі. Оберіг-підкову краще не купувати, а зробити власноруч для подарунка рідним і близьким, а сьогодні це подарунок для наших захисників.

У давнину люди вішали підкову над вхідними дверима та вірили, що вона захищає дім від зла. Якщо на дорозі людина знаходила підкову, її необхідно було підняти та принести в дім. Така знахідка віщувала щастя і добробут.

Символами для виготовлення оберега є: мак охороняє нас від різних наврочень, здійснення бажань; калина – мужність; овес – оберіг краси; квасоля – мир і дружба; горох – міцне здоров'я; рис – добробут у домі; зерно – щоб на столі був хліб; кукурудза – взаєморозуміння; перець духмянний – щоб люди добре ставилися; соняшник – сімейне щастя; лавровий лист – щоб прославитися.

Кольори: жовтий означає золото, багатство; зелений – здоров'я; червоний – любов.

Метою цього майстер-класу є формування почуття патріотизму, любові до України, до свого народу, розвиток вміння практично виготовляти обереги для воїнів-захисників, корегувати творче мислення, увагу; мотивувати до милосердя та волонтерської діяльності.

Таким чином, гуртки початкового технічного моделювання відіграють важливу роль у розвитку творчих здібностей дітей, формуючи у них необхідні навички для успішного життя в сучасному світі. Це одна з найкращих форм освіти, яка поєднує навчання з творчістю та практичною діяльністю.

Технологічна карта

	Матеріали та інструменти: Заготовки картону у формі підкова, ножиц прикраси для оздоблення, фоаміран, штучі джутова нитка
	За допомогою ножиць вирізаємо з картону підкову
	Готуємо стрічки для обмотування, синього та жовтого кольору, джутова нитка

	Обмотуємо спочатку лівий край синьою стрічкою, край зафіксуємо за допомогою термопістолета
	Правий край обмотуємо жовтою стрічкою, термопістолета
	Справа намотуємо декоративною джутовою мотузкою край та зробимо петлю
	

Можна прикрасити квітами та листям з фоамірану

10 МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ

*Комиса Ірина Вікторівна, методист відділу
методичного, спеціаліст вищої категорії
КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР*

Сучасна система освіти дедалі більше акцентує увагу на підготовці компетентного, творчого, професійно мобільного педагога, здатного ефективно реалізовувати завдання навчання й виховання в умовах швидкозмінного соціокультурного простору. Особливої актуальності ці процеси набувають у позашкільній освіті, яка передбачає широке використання інноваційних методів, різноманітних форм педагогічної взаємодії, індивідуалізації освітнього процесу.

Методичний супровід стає тим інструментом, який дозволяє педагогу успішно адаптуватися до професійних викликів, розвивати особистий педагогічний стиль, формувати культуру безперервної самоосвіти та досягати професійної реалізації.

Методичний супровід — це комплекс організаційно-методичних заходів, спрямованих на системне оновлення професійних знань, удосконалення педагогічної діяльності, сприяння розвитку творчих умінь і підтримку самоосвіти фахівця [1; 5].

У ЗПО методичний супровід набуває особливого значення, оскільки освітній процес не обмежується рамками навчальної програми, а значною мірою орієнтується на розвиток особистості дитини, її інтересів, здібностей і потреб. Діяльність педагога відбувається в умовах свободи вибору форм і методів навчання, орієнтованих на інтереси дитини.

Методичний супровід педагога повинен бути:

- *персоналізованим*, враховуючи індивідуальні запити та рівень професійної підготовки;
- *інтерактивним*, забезпечуючи діалогічний підхід у комунікації з колегами та методистами;
- *системним*, що дозволяє формувати стійкі професійні навички й компетентності.

Основні напрями методичного супроводу педагога передбачають реалізацію комплексу заходів:

1. **Діагностика потреб педагогів.** Вивчення запитів та рівня професійної компетентності педагогічних працівників для розробки індивідуальних або групових програм підтримки.

2. **Організація освітніх заходів.** Проведення тематичних семінарів, педагогічних майстерень, тренінгів, майстер-класів, круглих столів, що сприяють обміну досвідом, розвитку творчого потенціалу педагогів.

3. **Інформаційно-консультаційна підтримка.** Надання адресної допомоги з питань планування навчально-виховного процесу, впровадження інноваційних підходів, реалізації проєктної діяльності, розв'язання педагогічних ситуацій.

4. **Супровід інноваційної діяльності.** Сприяння впровадженню нових технологій, інноваційних форм і методів навчання, участі в професійних конкурсах, публікацій у фахових виданнях, апробації нових методик.

5. **Моніторинг професійного зростання.** Аналіз динаміки змін у професійній діяльності педагога, рефлексія результатів, планування подальшої траєкторії розвитку, корекція методичного супроводу на основі зворотного зв'язку.

Професійний успіх педагога визначається не лише обсягом знань, а й умінням творчо застосовувати їх у практичній діяльності, здатністю до постійного саморозвитку, адаптації до змін. Успіх педагога — це результат не тільки його особистої зацікавленості, а й підтримки на рівні закладу, що реалізується через методичний супровід, який виступає стратегічним ресурсом та забезпечує:

- *формування мотивації до самовдосконалення;*
- *розвиток педагогічної рефлексії;*
- *освоєння новітніх освітніх технологій;*
- *збагачення професійного досвіду через співпрацю;*
- *підвищення якості освітнього процесу.*

Успішний педагог ЗПО — це фахівець, який вміє швидко реагувати на виклики часу, впроваджувати сучасні підходи до навчання, створювати середовище розвитку для кожної дитини. Методичний супровід дозволяє педагогам не лише відповідати сучасним вимогам, а й ставати носіями нових підходів, ініціаторами позитивних змін у системі позашкільної освіти.

Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів

Наставництво у позашкільлі — це ефективний механізм передачі досвіду, підтримки та розвитку професійних компетенцій керівників гуртків. Воно

сприяє адаптації молодих та знов прибулих педагогів, розширенню їхніх знань та вдосконаленню методик викладання. Завдяки наставництву формується середовище взаємодії та співпраці, що сприяє професійному зростанню як початківців, так і досвідчених освітян. Основними аспектами успішного наставництва є індивідуальний підхід, чітке формулювання цілей, постійний зворотний зв'язок і підтримка інноваційних методик. Така модель взаємодії допомагає педагогам краще впоратися з викликами освітнього процесу, знижує ризик професійного вигорання та покращує якість навчання. Наставництво – це не лише навчання, а й натхнення, розвиток творчості та підвищення мотивації педагогів до безперервного навчання протягом життя.

Наставництво у педагогічній діяльності – це не просто передача досвіду від більш досвідчених освітян до молодих колег, а цілісний процес взаємодії, який сприяє професійному та особистісному розвитку кожного учасника освітнього середовища. У сучасному світі освіти, де вимоги до педагога постійно зростають, роль наставництва стає ще більш значущою.

Наставництво – це довготривалий процес підтримки та супроводу педагогів, який може набувати різних форм, зокрема:

- *Класичне наставництво* – досвідчений педагог у вигляді індивідуальних консультацій допомагає розв'язувати конкретні професійні завдання, адаптуватися у ЗПО та опанувати основи професії.
- *Колегіальне наставництво* – педагоги з різним досвідом на майстер-класах і тренінгах діляться знаннями, сучасними освітніми технологіями та методиками, підтримують один одного на рівних.
- *Коучинг та менторство* – розвиток індивідуального потенціалу педагога через мотивацію, саморефлексію та визначення особистісних і професійних цілей, обговорення викликів, пошуку шляхів удосконалення.

Наставництво як інструмент професійного розвитку

Важливим завданням наставника є не лише надання порад, а й створення умов для саморозвитку педагога. Основні переваги наставництва включають:

- *Прискорення професійної адаптації* – молоді педагоги легше долають виклики перших років роботи.
- *Зменшення професійного вигорання* – підтримка допомагає знизити стрес і втому.
- *Розвиток нових педагогічних методик* – обмін досвідом сприяє впровадженню інновацій у навчальний процес.
- *Підвищення рівня взаємодії в педагогічному колективі* – формування культури підтримки та співпраці.

Важливо розуміти, що наставництво — це не односторонній процес. Спілкуючись з молодими фахівцями, наставники також мають змогу оновити свої знання, дізнатись про нові ідеї, підходи та технології. Таким чином відбувається обмін досвідом, взаємне навчання і формування професійної спільноти.

Наставництво — це ефективний механізм професійної підтримки, що допомагає педагогам адаптуватися, розвиватися й зростати. Така форма взаємодії створює в ЗПО атмосферу співпраці, довіри та взаємопідтримки, що, зрештою, позитивно впливає на підвищення іміджу педагогів та на якість освітнього процесу в цілому.

Завдяки вдало організованому системному та професійному методичному супроводу педагоги КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР протягом 2020-2025 рр. стали учасниками та переможцями таких фахових конкурсів на обласному, всеукраїнському, міжнародному рівнях, як:

- ~ Обласний та державний етапи Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників ЗПО «Джерело творчості» (8 учасників, з них 2 переможця на обласному рівні – Вороненко Л.В., Бойчук Є.Е., 1 – на державному – Бойчук Є.Е.);
- ~ Обласний та державний етапи Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для закладів позашкільної освіти системи освіти (27 учасників, з них 7 переможців на державному рівні – Гуляєва Л.В., Мінаєв Ю.П., Чаусовський Г.О., Смирнова А.В., Бікулов Д.Т., Маркова С.В., Олійник О.М.);
- ~ П'ятнадцята міжнародна виставка «СУЧАСНІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ – 2024» у тематичній номінації «STEM- освіта як засіб формування мотивації до науково-дослідницької та проектної діяльності» (НАПНУ, ІМЗО, м. Київ, березень, 2024 – «золота медаль», Зіновєєва О.В., Зіновєєва М.І., Богданов С.М.);
- ~ Шістнадцята міжнародна виставка «ІННОВАТИКА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ – 2024» у тематичній номінації «STEM - урок: крок до формування компетентностей сталого розвитку» (НАПНУ, ІМЗО, м. Київ, жовтень, 2024 – «срібна медаль», Смирнова А.В., Бойчук Є.Е., Кубатко О.М., Арутюнян В.Е.);
- ~ Міжнародний конкурс творчих робіт і навчально-методичних розробок педагогів «Педагогічний дебют» (Міжнародний інноваційний центр «Perspektiva plus», м. Тепліце, Чехія, 23 учасника, з них 20 переможців);
- ~ Відкритий конкурс професійної майстерності педагогів закладів позашкільної освіти «Сучасне заняття гуртка «МАЙСТЕРність. Інновація» (м. Бердичев, 14 учасників, 5 переможців на всеукраїнському рівні – Бондаренко О.Б., Бойчук Є.Е., Зайченко О.В., Кірішун І.М., Тюкова Л.М.);

~ Методична виставка в рамках Відкритого міського методичного фестивалю закладів позашкільної освіти «KYIV -M-FEST» (КПДЮ, 6 учасників, 4 переможця – Едель М.Г., Смирнова А.В., Бойчук Є.Е., Кубатко О.М.);

~ Обласний конкурс відео майстер-класів «Феєрверк талантів» в рамках Всеукраїнського відкритого фестивалю закладів позашкільної освіти України «Територія творчості» (24 учасника, які стали переможцями).

З більш детальною інформацією щодо успішної та результативної участі педагогів у фахових конкурсах та виставках можна ознайомитися в матеріалах Таблиці 1.

Таблиця 1

Участь педагогів КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР у фахових конкурсах та виставках з позашкільної освіти протягом 2020-2024 рр.

№	Конкурси/виставки	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Разом
1	«Джерело творчості»	2	1	3	-	1	1	8
2	Конкурс Рукописів	3	6	-	4	6	8	27
3	Методичний конкурс (Чехія)	2	5	8	2	6	-	23
4	«Освіта Запорізького краю»	1	1	-	3	7	9	21
5	«Сучасні заклади освіти»	-	-	-	1	2	-	3
6	«Феєрверк талантів»	-	-	8	2	6	8	24
7	Методичний вернісаж	113	154	132	200	179	220	998
8	Інші методичні конкурси	2	3	-	14	17	-	36

Про успішність педагогів Центру «Грані» свідчить і їх активна репрезентація власного досвіду в фахових online та offline джерелах з актуальних питань розвитку позашкільної освіти: електронні журнали та Збірники конференцій ЗОШПО, конференцій Національного еколого-натуралістичного центру, Національної Академії Педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини, Національний центр МАН України на Всеукраїнському та міжнародному рівнях, публікації на освітянських платформах ВСЕОСВІТА , на Урок тощо (див. Діаграму 1).

Діаграма 1

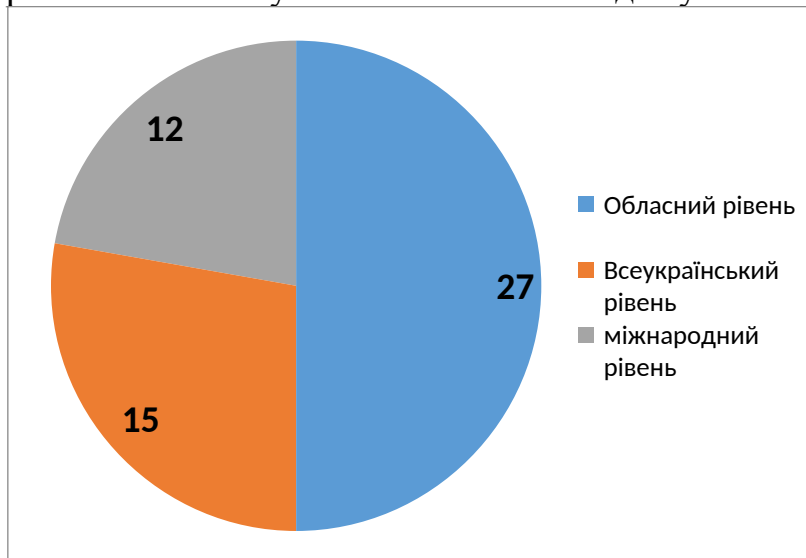
Публікації педагогів КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР
протягом 2021-2024 рр. на різних рівнях

Дуже важливим та відповідальним напрямом методичного супроводу педагогів є допомога в підготовці до виступів, доповідей тощо. Такий вид методичної роботи допомагає педагогу презентувати свій власний досвід та просувати бренд ЗПО на різних рівнях. Загалом педагоги закладу за 2021-2024 рр. стали спікерами на 54 освітянських заходах (Діаграма 2).

Діаграма 2

Виступи спікерів КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР на конференціях, семінарах, вебінарах та інших актуальних освітніх заходах у 2021-2024 рр.

Методичною службою Центру «Грані» проводиться постійний моніторинг підвищення професійного статусу педагогів закладу за певними критеріями

(Таблиця 2). Матеріали моніторингу завжди є прозорими та виставляються на офіційному сайті закладу.

Таблиця 2

Підвищення професійного статусу педагогів КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» у період з 2021 по 2024 рр.

№	Критерії	2021	2022	2023	2024
1	Досягнення та нагороди педагогів у конкурсах, фестивалях, змаганнях та інших актуальних заходах з позашкільної освіти	52	15	47	75
2	Участь педагогів у тренінгах, семінарах-практикумах та на відкритих платформах з актуальних питань освіти	103	158	203	156
3	Публікації педагогів у фахових збірниках, журналах та інших online та offline джерелах з актуальних питань розвитку позашкільної освіти	22	52	69	73
4	Участь педагогів у фахових конкурсах з позашкільної освіти	15	19	22	36
5	Участь педагогів у педагогічних виставках	1	-	4	9
6	Виступи педагогів в якості спікерів на конференціях, семінарах, вебінарах та інших актуальних освітніх заходах	3	12	22	17

Отже, методичний супровід педагога ЗПО є ефективним інструментом забезпечення його професійного розвитку та одним із ключових чинників педагогічного успіху. Комплексний підхід до організації методичної роботи забезпечує якісну підготовку фахівців, формує умови для реалізації творчого потенціалу педагога та сприяє оновленню освітнього процесу відповідно до сучасних викликів. Це стратегія, яка допомагає педагогу не лише адаптуватися до змін в освітньому середовищі, а й стати активним агентом цих змін, сприяючи формуванню освіченої, творчої та конкурентоспроможної особистості вихованців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібік Н.М. Методична робота як фактор підвищення фахової компетентності педагогічних кадрів // Педагогічний альманах. — 2021. — № 51. — С. 17–21.
2. Гончаренко С.У. Педагогічна термінологія: Словник. — К.: Либідь, 1997. — 384 с.
3. Савченко О.Я. Теорія і методика виховання: підручник. — К.: Освіта, 2019. — 328 с.
4. Костюк Г.С. Психологічні основи навчання і виховання. — К.: Радянська школа, 1989. — 352 с.
5. Литвинова С.Г. Інноваційні підходи до організації методичної роботи в закладах позашкільної освіти // Післядипломна освіта в Україні. — 2020. — № 4. — С. 45–49.

**Збірник «Грані науково-технічної творчості
Запорізької області»**

№ 1 (2025)

Матеріали подано мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Відповідальна за випуск: *Бондаренко О.Б.*
Коректори: *Ревков О. В., Комиса І. В., Примерова Т.М.*
Комп'ютерна верстка: *Бондаренко О.Б.*

№ 1 (2025) видано 25.04.2025 р.

Видавець: комунальний заклад «Запорізький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді «Грані» Запорізької обласної ради,
Бул. Марії Примаченко, 14, м. Запоріжжя, 69035. Тел. +38(097)1420497.
Директор – Богданов С.М.